

TATRA 603

POLSTOROČIE TATRY 603

Presne pred päťdesiatimi rokmi, v polovici novembra 1956, ma rodičia za dobré vysvedčenie z prvej triedy (áno, vtedy sa dávalo aj štvrtročné vysvedčenie) vzali na výlet do Piešťan. Cestou z Komárna sme sa zastavili aj v Topoľčiankach, aby sme si prezreli tamojšiu zubriu oboru, žrebčín a zámok. A práve nádvorie tohto zámku, ktorý bol v rokoch 1923 až 1957 letným sídlom československých prezidentov, mi dodnes utkvelo v pamäti. Uvidel som tam totiž zaparkovanú čiernu limuzínu nevedných tvarov, jednu z prvých „šesťstotojok“, zrejme vozidlo z desaťkusovej overovacej série. To som pravdaže vtedy ešte nevedel, ako ani to, že prezident Novotný si novú Tatru 603 prevzal 18. decembra 1956. Pri jubileu Tatry 603 sa patrí spomenúť aj tvorcov jej neobyčajnej karosérie. Vtedajšie ministerstvo automobilového priemyslu koncom roku 1953 uložilo kopřivnickej Tatře v priebehu roku 1954 navrhnuť a výrobnodokumentačne spracovať šesťmiestny osobný automobil so vzduchom chladeným motorom, umiestneným vzadu. Na jeho vzhľade sa podieľali František Kardaš, Vladimír Popelář, Josef Chalupa a Zdeněk Kovář. Modely rôznych tvarov karosérie sa skúšali v aerodynamickom tuneli Leteckého výskumného ústavu v Prahe-Letňanoch. Napokon bol prijatý návrh F. Kardaša, doplnený o drobné štylistické prvky z ateliéru Z. Kovára. O tvarovom riešení karosérie najlepšie vypovedajú dobové fotografie, pre úplnosť pripájame aj stručné životopisy dizajnérov.

František Kardaš, jeden z priekopníkov československého dizajnu dopravných prostriedkov, sa narodil roku 1908. Počas spolupráce s Tatrou Smíchov navrhol tvary elektrických T2 a T3 a roku 1955 karosériu trolejbusu T 401, vyrábaného v n.p. Karosa Vysoké Myto. Okrem spomínaných elektrických ho preslávila práve Tatra 603.

Zdeněk Kovář, zakladateľ priemyselného dizajnu v Československu,

sa narodil vo Vsetíne 26. 1. 1917. V rokoch 1931-1936 pracoval ako obuvník a strojný zámočník v Baťových závodoch v Zlíne, v rokoch 1939-1943 navštevoval zlínsku Školu umenia a v rokoch 1944-1947 bol výtvarníkom v tamojších strojárňach MAS. Od roku 1947 vyučoval na Strednej umeleckopriemyselnej škole v Gottwaldove (Zlíne) a od roku 1959 viedol ateliér tvarovania strojov a nástrojov na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe a na jej detašovanom pracovisku v Gottwaldove. V roku 1977 mu bol udelený titul Zaslúžilý umelec a v roku 1982 titul Národný umelec. Okrem tvarovania strojov a nástrojov roku 1953 navrhol tvar kabíny nákladných vozidiel Tatra 137 a T138a podieľal sa na návrhu karosérie osobnej Tatry 603. Zomrel v Zlíne 21. 7. 2004. Vladimír Popelář sa narodil roku 1915 v Mladej Boleslavi a po maturite na vyššej strojníckej škole odišiel na prax do kopřivnickej Tatry. Počas vojny síce pracoval v plzeňskej Škode, ale v roku 1945 sa vrátil do Tatry, kde bol poverený konštrukciou Tatraplánu. Medzitým ešte riadil konštrukciu trolejbusu T 400 v smíchovskom závode Tatry. Prispel k vzniku karosérie Tatry 603, roku 1957 pripravoval nákladnú Tatru 138 a spolupracoval na ďalších úžitkových vozidlách až po ťahač Tatru 813. O Josefovi Chalupovi okrem faktu, že spolupracoval na vývoji Tatry 603, som nenašiel žiadne ďalšie podrobnosti. Ak niektorý z čitateľov môže poskytnúť akékoľvek informácie, radi ich uverejníme.

Mgr. Marián Šuman-Hreblay